

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2025 ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Γ' ΕΠΑ.Λ. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

A1. α) Στο απόσπασμα παρατίθενται λόγοι για τους οποίους η μουσική είναι ένας ουσιώδης τρόπος έκφρασης συλλογισμών και συναισθημάτων. Αρχικά, αναφέρεται πως η μουσική λειτουργεί ως γλώσσα που καλύπτει όλο το φάσμα των ανθρώπινων σκέψεων και συναισθημάτων. Επίσης, αποτελεί μέσο έκφρασης για όλους τους ανθρώπους, καθώς είναι «γλώσσα για όλους». Τέλος, μπορεί να είναι πιο αποτελεσματική και χρήσιμη από τον λόγο, όταν εκείνος αδυνατεί να εκφράσει γλαφυρά σκέψεις ή συναισθήματα.

A1. β) Δύο (2) μέσα πειθούς για την επίκληση στη λογική:

Δύο (2) Τεκμήρια:

- Αποτελέσματα επιστημονικής μελέτης: «...επιστημονικές μελέτες έχουν αποκαλύψει ότι η μουσική επηρεάζει πολλά μέρη του εγκεφάλου μας...».
- Ιστορικό γεγονός: «...Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν συνειδητοποιήσει σε τέτοιο βαθμό τη σημαντικότητα της μουσικής...».

Ένα (1) μέσο πειθούς στην επίκληση στο συναίσθημα:

- Χρήση μεταφοράς (ποιητικής γλώσσας): «...μια γλώσσα τόσο πλούσια...».

2^η δραστηριότητα

A2. α) Μεταφορικός τίτλος: «Μουσική: μια πανανθρώπινη γλώσσα με νότες»

A2. β) Αιτιολόγηση: Η μουσική είναι σημαντική γιατί «δημιουργείται από τον άνθρωπο για τον άνθρωπο» και «υπάρχει για να εκφράσει όλα μας τα θέλω, τα πρέπει...». Αιτιολογεί με επιχείρημα γιατί η μουσική είναι τόσο σημαντική, ουσιαστική.

Παραδείγματα: Η αναφορά σε ποικίλα είδη μουσικής («τζαζ, ποπ, ροκ...») που εκφράζουν διαφορετικά βιώματα και συναισθήματα.

A2. γ) 1. β) , 2. β) , 3. α)

3^η δραστηριότητα

A3. Κειμενικό είδος: Άρθρο σε σχολική εφημερίδα.

Γλωσσικές επιλογές – ύφος :

- Ύφος πρέπει να είναι σοβαρό και σε σημεία οικείο. Πληροφοριακός χαρακτήρας
- Αναφορική και ποιητική λειτουργία της γλώσσας

- Εναλλαγή ενεργητικής-παθητικής σύνταξης
- Παρατακτική-υποτακτική σύνδεση προτάσεων
- Κατάλληλη και ορθή χρήση των σημείων στίξης
- Πρόσωπο: γ' ενικό-πληθυντικό, α' πληθυντικό/ενικό

Τίτλος: • Ευρηματικός • Κατάλληλο ύφος • Νοηματικά ενεργός

Ζητούμενα: δύο

Τίτλος: Μουσική, η γλώσσα που ενώνει

Πρόλογος: Με αφορμή το κείμενο στο οποίο εξετάστηκαν οι μαθητές του ΕΠΑ.Λ. στα Νέα Ελληνικά το 2025, τέθηκε σε συζήτηση εκ νέου το θέμα της μουσικής και της αναμφισβήτητης αξίας της. Είναι, λοιπόν, σημαντικό να αναζητηθούν τόσο η προσφορά της στον άνθρωπο, όσο και οι λόγοι για τους οποίους η μουσική λογίζεται ως τέχνη παγκόσμιας επικοινωνίας.

Κύριο θέμα: Ζητούμενο 1 (Προσφορά της μουσικής στον άνθρωπο)

- Η μουσική αποτελεί μία από τις πιο αυθεντικές μορφές έκφρασης του ανθρώπου, συνοδεύοντάς τον σε κάθε στάδιο της ζωής του. Από την παιδική ηλικία ως τα βαθιά γηρατειά, η μουσική βρίσκεται παρούσα στις στιγμές χαράς και λύπης, στον έρωτα και στον χωρισμό, στην ελπίδα και στην απόγνωση.
- Μπορεί ένα τραγούδι να επουλώσει πληγές, να θυμίσει αγαπημένα πρόσωπα, να μας παρηγορήσει ή να μας κινητοποιήσει, βοηθώντας ακόμα και στην κοινωνικοποίησή μας με τους συνανθρώπους μας.
- Η μουσική συμβάλλει στην ενίσχυση της δημιουργικότητας και της φαντασίας. Μέσω της σύνθεσης, του αυτοσχεδιασμού ή ακόμη και της ακρόασης, ενεργοποιεί περιοχές του εγκεφάλου που σχετίζονται με την καινοτομία, την καλλιτεχνική έκφραση και τη συγκινησιακή νοημοσύνη. Έτσι, προάγει την καλλιέργεια του νου και τη συναισθηματική ωρίμανση.

Ζητούμενο 2 (Γιατί η μουσική είναι παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας;)

- Η δύναμη της μουσικής έγκειται στην ικανότητά της να μιλάει κατευθείαν στην ψυχή, να διαπερνά τα εμπόδια της γλώσσας και της εθνικότητας. Δεν χρειάζεται μετάφραση· μια μελωδία μπορεί να αγγίξει κάθε πολίτη της γης.
- Η μουσική είναι μία παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας: φέρνει κοντά τους ανθρώπους, τους συνδέει μέσω κοινών συναισθημάτων και εμπειριών, ακόμα και αν προέρχονται από διαφορετικές κουλτούρες.
- Η μουσική συνοδεύει τις πιο σημαντικές στιγμές των ανθρώπων σε κάθε κοινωνία: γεννήσεις, γάμους, τελετές, πένθος, εθνικές γιορτές. Παρά τις πολιτισμικές διαφορές, σε όλες τις κουλτούρες η μουσική υπάρχει ως κοινός τρόπος έκφρασης και νοηματοδότησης της ζωής. Αυτό την καθιστά ένα οικουμενικό μέσο που γεφυρώνει τα ανθρώπινα βιώματα.

Επίλογος: Επομένως, σε έναν κόσμο γεμάτο συγκρούσεις και διαχωρισμούς, η μουσική υπενθυμίζει την κοινή ανθρώπινη ουσία. Είναι ένα μέσο που καλλιεργεί την ενσυναίσθηση και μας ενώνει πέρα από όρια, γλώσσες και σύνορα.

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

B1. Το ποίημα αφηγείται μια πολυεπίπεδη ανθρώπινη ιστορία. Τα πρόσωπα που συμμετέχουν είναι το ποιητικό υποκείμενο, ο διαβάτης και το υποδηλούμενο συλλογικό παρελθόν των παιδιών. Ο χώρος είναι τα κάγκελα του κήπου, το παράθυρο και ο δρόμος. Ο χρόνος, τέλος, εκτός από τη νύχτα λειτουργεί σε όλες τις χρονικές βαθμίδες, στο παρελθόν («σαν ήμασταν παιδιά»), στο παρόν («και το αύριο κοιτάζω τώρα»), και στο μέλλον («και τώρα τι θα κάνεις;»). Το κεντρικό γεγονός είναι η εμφάνιση του διαβάτη που τραγουδά στον δρόμο και το τραγούδι του οποίου αφυπνίζει έντονα συναισθήματα και μνήμες στο ποιητικό υποκείμενο. Το ποίημα καταλήγει με την αιφνίδια παύση του τραγουδιού και την επικράτηση της σιωπής, («και τώρα τι θα κάνεις;») αφήνοντας τον αναγνώστη σε κατάσταση στοχασμού και εσωτερικής αγωνίας για το μέλλον.

2^η δραστηριότητα

B2. α) α' πληθυντικό: «...σαν ήμασταν παιδιά κρυβόμαστε...». Δημιουργεί συλλογικότητα και συναισθηματική φόρτιση, καθώς εντάσσει τον εαυτό του και τον αναγνώστη σε μια γενιά/ομάδα με κοινές εμπειρίες.

α' ενικό: «...κοιτάζω τώρα με αγωνία το αύριο...». Το ποιητικό υποκείμενο εξομολογείται και εστιάζει στην ατομική εμπειρία και την προσωπική υπαρξιακή του ανησυχία.

β' ενικό: «... η νοσταλγία όλων όσων ονειρεύτηκες...». προκαλεί ένα νοερό διάλογο με τον αναγνώστη, οικειότητα και συναισθηματική προσέγγιση, λειτουργώντας ως πρόσκληση για ταύτιση και αναπόληση.

B2. β) Εικόνα: (οπτικο-ακουστική) «Μια νύχτα ένας διαβάτης περνάει στον δρόμο τραγουδώντας»

Μεταφορά: «βραδιάζει ένα φλάουτο»

Παρομοίωση: «Τα κάγκελα του κήπου υγρά απ' τη βροχή σαν τους φτωχούς που τους αφήνουν έξω»

3^η δραστηριότητα

B3. Το παραπάνω ποίημα μού πυροδότησε πληθώρα σκέψεων και συναισθημάτων. Αρχικά, με έκανε να σκεφτώ μέσω των εικόνων της παιδικής ηλικίας («κρυβόμαστε κάτω απ' τη σκάλα») και της νεότητας («αγκαλιάσαμε το πρώτο δέντρο»), τη δική μου πορεία μέχρι σήμερα. Το άκουσμα της μουσικής και του τραγουδιού λειτουργεί στη σκέψη μου ως σύμβολο όλων όσων ονειρευτήκαμε και ίσως ξεχάσαμε. Το ερώτημα στο τέλος («Και τώρα τι θα κάνεις;») με αιφνιδίασε· μου υπενθύμισε ότι το παρελθόν μάς διαμορφώνει, αλλά το παρόν μάς καλεί σε απόφαση και δράση. Ταυτοχρόνως, το ποίημα με συγκίνησε βαθιά, καθώς μιλά με τρυφερότητα και υπαρξιακή αγωνία για τον χρόνο, τη μνήμη και την ελπίδα. Με πλημμύρισε νοσταλγία για το χαμένο παρελθόν («κι όμως η νοσταλγία όλων ονειρεύτηκες») το οποίο δεν επιστρέφει, με τον πάντοτε ορατό κίνδυνο να μη μπορείς να νιώσεις τη μοναδικότητα της στιγμής στην εποχή της. Συνεπώς, το ποίημα γεννά μια γλυκιά μελαγχολία και μια αίσθηση ευθύνης απέναντι στη ζωή.

(Η απάντηση μπορεί να γραφτεί και σε δύο παραγράφους)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Τα θέματα κρίνονται ως τα πιο απαιτητικά των τελευταίων ετών. Οι ασκήσεις αναγνωστικής ανταπόκρισης (1^η δραστηριότητα) και παραγωγής λόγου (3^η δραστηριότητα) σε γλώσσα και λογοτεχνία απαιτούσαν καλή προετοιμασία και χρήση προχείρου, για την καλύτερη οργάνωση των ιδεών. Οι δεύτερες δραστηριότητες χαρακτηρίζονταν από ποικιλία ερωτημάτων (χωρίς να δίνονται οι επιλογές των μαθητών σε παρένθεση, όπως τα προηγούμενα χρόνια). Τα θέματα στο σύνολό τους, επομένως, απαιτούσαν προσοχή από τους μαθητές. Ο καλά προετοιμασμένος μαθητής, ωστόσο, ήταν ικανός να ανταποκριθεί με επιτυχία στις απαιτήσεις του διαγωνίσματος.

**Επιμέλεια Απαντήσεων: Τάσος Ζαρκάδης
Γιάννης Κότσαλης**